Hukuk Bölümü 2009/30 E. , 2009/279 K.

- 2634 SAYILI TURIZMI TEŞVIK KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - TURİZMİ TEŞVİK KANUNU (2634) Madde 33

"İçtihat Metni"

Davacı : A.A.

Vekili : Av. S.C.

Davalı : Kültür ve Turizm Bakanlığı

O L A Y : Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Kontrolörler Kurulu Başkanlığı'nın 24.1.2007 gün ve 11498 sayılı işlemi ile, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 33/a maddesi uyarınca idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 2.3.2007 gün ve Müt:2007/215 sayı ile, her ne kadar davacı tarafından davalı Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım İşl. Gen. Müd. Kontrolörler Kurulu Başkanlığı tarafından verilen idari para cezasının iptali talebi ile Kabahatler Kanunu uyarınca dava açılmış ise de; 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi gereğince 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin "Bu Kanunun; a)idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde b)diğer genel hükümleri idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır" şeklinde değiştirildiği ve bu değişiklikten sonra ilgili kanunda özel olarak sulh ceza mahkemelerinin görevli olarak belirtilmediği durumlarda idari para cezalarına karşı açılan davalarda idari yargının görevli olduğunun açık ve kesin olarak belirlendiği, bu konuda Mahkemelerinin görevli olmadığı, idari para cezalarında görevli mahkemenin idari yargı olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması ve yasal faiziyle birlikte davacıya geri ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davanın görüm ve çözüm yerinin adli yargı olduğu gerekçesiyle verilen görevsizlik kararının Trabzon Bölge İdare Mahkemesi'nce, olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığı anlaşılan işbu davada yetkili merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiğinden, bu husus yerine getirilmeden verilen davanın görev yönünden reddine ilişkin kararda hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle bozulması üzerine TRABZON İDARE MAHKEMESİ; 8.10.2008 gün ve E:2008/1052 sayı ile, davacı A.A. vekili tarafından 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 33/a maddesi uyarınca 3.000,00YTL para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 24.1.2007 tarih ve 11498 sayılı işlemin iptali istemiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı'na karşı dava açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel kanun niteliği başlıklı 3. maddesinin a fıkrasında, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, başvuru yolu başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği, aynı maddenin 8. fıkrasında ise, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin hükme bağlandığı, 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesi ile 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun bu kanun kapsamında verilen idari para cezalarına karşı yapılan itirazlara idare mahkemesinin bakacağına ilişkin görev kuralının düzenlendiği 35. maddesi mülga olup; Kanunun genelinde buna ilişkin herhangi bir itiraz yolunun da öngörülmediği, bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, idari para cezalarına karşı Kabahatler Kanunu dışındaki özel kanunlarda herhangi bir görev kuralının belirtilmemesi ve idari yaptırım kararlarının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların verilmiş olması hali dışında, sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerektiğinin anlaşıldığı, olayda, davacı adına 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu hükümleri uyarınca verilen para cezasının iptali istemiyle ilk önce Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan davada anılan Mahkemenin 2.3.2007 gün ve 2007/215 müteferrik sayılı kararı ile idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddedilmesi nedeniyle 28.3.2007 tarihinde Ankara İdare Mahkemesi'nde açılan ve 1.5.2007 gün ve 2007/1234, K:2007/382 sayılı kararı ile davanın yetki yönünden reddedilmesi üzerine Trabzon İdare Mahkemesi'nde görülen iş bu dava sonucunda verilen itiraza konu karar ile, daha önce görevsizlik kararı veren sulh ceza mahkemeleri bu davada görevli olduğundan görevli yargı merciinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması ve elindeki işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konuda karar vermesine kadar ertelemesi gerektiği, bu durumda, olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığı anlaşılan iş bu davada yetkili merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonucuna ulaşıldığı, bu nedenlerle, Mahkemelerinin görevine girmeyen bu davada, görevli mahkemenin belirlenmesi için dava dosyasının, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 7.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi

gerektiği...” açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 33/a maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

12/3/1982 gün ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun "Para Cezaları" başlıklı 33. maddesinin (a) bendinde, belge sahibine, ilgili diğer Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla; uyarma cezasına rağmen, otuz gün içinde gerekli düzeltmenin yapılmaması veya bir yıl içinde yeni uyarma cezasını gerektiren fiil veya fiillerin tespiti ile bu Kanunda belirtilen veya Bakanlıkça istenilen bilgi veya belgelerin süresi içerisinde verilmemesi veya yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi hallerinde üçbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası uygulanacağı belirtilmiştir.

Yasanın "Cezalara İtiraz ve Dava Açılması" başlıklı 35. maddesinde ise, "a) Bu Kanuna göre verilecek uyarma cezası kesindir.

b) Denetleme elemanlarınca verilen para cezalarına karşı, 7 gün içinde Bakanlığa itiraz edilebilir.

Bakanlık, itiraz üzerine, denetleme elemanlarınca verilen para cezalarını, aynen veya değiştirerek veya kaldırarak, en geç bir ay içinde karara bağlar.

c) Para cezalarına ilişkin Bakanlık kararına ve diğer cezalara karşı, belgeli işletmenin bulunduğu yargı çevresindeki idare mahkemesi nezdinde iptal davası açılabilir" hükmü yer almış iken; Kanun hükmü, 23/1/2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin (ff) fıkrasıyla yürürlükten kaldırılmıştır. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nda son haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Trabzon İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2.3.2007 gün ve Müt:2007/215 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.